

BRUCKNER LÁSZLÓ – SZONTAGH PÁL

A „református hozzáadott érték” növelése közös szándékunk

A pedagógiai hozzáadott érték fogalma kifejezi, hogy egy oktatási intézmény – függetlenül a kiindulási ponttól, a tanuló egyéni adottságaitól – milyen mértékben képes növelni, fejleszteni a gyermekek, fiatalok képességeit, kompetenciáit.

Református iskoláink hivatása, hogy a „református hozzáadott értéket” is növeljék az oktatási-nevelési folyamat során. Elsőrenden a missziói szolgálatban, és ennek részeként a bibliai alapokon nyugvó református értékek, normák közvetítésében egyaránt.

A tudományos oktatási adatelemzések következtetése még református szakmai közösségünket is meglepte: nemcsak az állami iskolákat, hanem más keresztyén egyházak iskoláinak tanulóit is megelőzik a református diákok a szövegértési és matematikai kompetenciamérések során – családi háttértől függetlenül. Már tudjuk, hogy a legjobb dologra képesek vagyunk, ezért kötelességünk, hogy mindezt még tudatosabban és eredményesebben tegyük, és a magyar köznevelés és szakképzés számára is példát, mintát, ösztönzést nyújtsunk.

Járjunk az élen, és szolgáljuk vele a következő generációt! – ez az elhatározás méltó volt reformátor elődeinkhez, és magunk sem akarunk kevesebbet.

Egyházunk időszakról időszakra megalkotja jövőképét és stratégiai céljait a református oktatás szakterületén is. A tisztelt Olvasó ennek szakmai anyagát, „tervrajzát” tartja kezében. Oktatási közösségünkre nézve akkor érdemes elfogadni e feladategyüttest, ha annak célját és legfőbb beavatkozási pontjait illetően konszenzus van közöttünk. Fontos, hogy mindannyian azonosulni tudjunk a tartalmával, illetve mindannyian a legjobb tudásunk szerint járuljunk hozzá a „tervrajzok” megvalósításához. E tekintetben konkrét előrelépést jelent, ha a tervek felelősöket, határidőket is megneveznek az elkötelezett vállalás jegyében.

Aktuális stratégiánk fókuszában tehát a minőségi református oktatás, és annak fejlesztése áll.

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnökségi Tanácsa¹ 8/2025. (01.22) sz. ET határozatával úgy döntött, hogy javasolja a Zsinat² számára, hogy az fogadja el az új köznevelési és szakképzési hálózatfejlesztési stratégiát és cselekvési tervet a 2026-

2030 közötti időszakra. Az ET határozatában felkérte az Oktatási Szolgálatot³, hogy a stratégia és a cselekvési terv elkészítéséhez a Református Pedagógiai Intézet⁴ közreműködésével hozzon létre egy munkacsoportot, melynek szakmai vezetésével Dr. Szontagh Pált bízta meg.

Az ET-határozat alapján létrejött a „RefHáló” köznevelési és szakképzési hálózatfejlesztési stratégiája és cselekvési terv projektmenedzsmentje és szakmai munkacsoportja.

A munkacsoport – az ET határozattal összhangban – a szakmai előzményeket szem előtt tartva kezdte meg munkáját. Ilyen előzménynek tekintjük – egyebek mellett – a megelőző *oktatási stratégiákat*⁵, a Református Tananyagtár által megjelentetett *Alapvetés* című kötet⁶ tanulmányait és az *Egyházi Jövőkép Bizottság* vitaanyagát⁷.

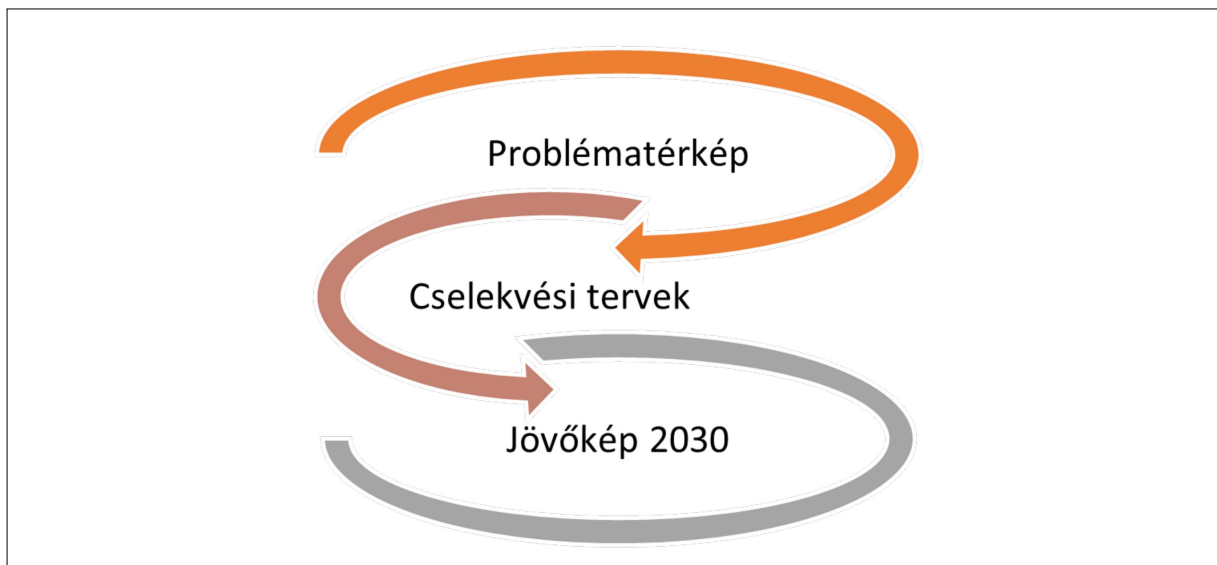
A munkacsoportok tagjainak felkérésekor a „RefHáló” projektmenedzsment igyekezett törekedni az egyházi köznevelés és szakképzés minél szélesebb körű reprezentativitására. A 2025. február és november között zajló stratégiaalkotás folyamatában formálisan 32 szakértő vett részt, akiknek ezen felül a rendszeresen szervezett szakmai alkalmakon, workshopokon és a saját szakmai hálózatukon keresztül alkalmuk nyílt további észrevételeket és javaslatokat is megfontolni és befogadni.

A projekt során öt olyan **tématerületet** azonosítottunk, melyeken a szakértői munkacsoportok megkezdték a problémaazonosítást és a jövőképalkotást. A munkacsoportok a következők: (1) *Fenntartói struktúra, intézményhálózat*, (2) *Oktatás minősége, hozzáadott pedagógiai érték*, (3) *Hitéleti nevelés, hittanoktatás tartalmi és formai keretei*, (4) *Pedagógusképzés és -továbbképzés, vezetőképzés* és (5) *Szakképzés*. A tématerületeken folyó munka szinergiáinak megteremtése érdekében a munkacsoportvezetők rendszeresen konzultáltak, illetőleg felkérésre került öt **horizontális koordinátor**, akik az elkészült anyagokat egy-egy átfogó jelentőségű szempont mentén értékelték és véleményezték. A horizontális szempontok a következők voltak: (A) *Református identitás, az egyház társadalmi küldetése, missziós szempontok*, (B) *Társadalmi beágyazottság, szociális inklúzió*, (C) *Református nevelés-oktatás Kárpát-medencei dimenziója*, (D) *Nevelés-oktatás méltányossága* és (E) *Református tanulói életutak biztosítása és védelme*. A stratégiaalkotás szervezeti struktúráját az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: „RefHáló” szervezeti felépítése

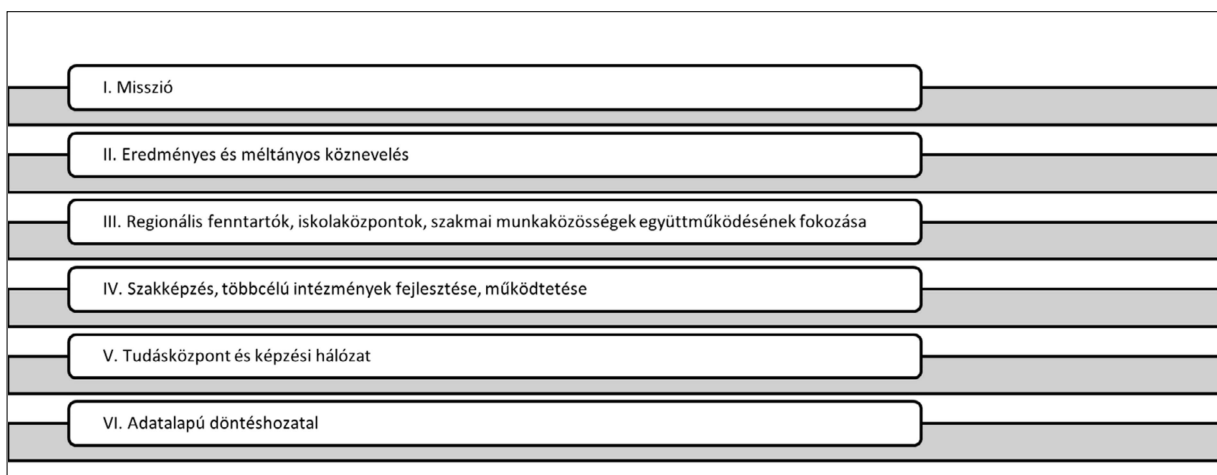
A munkacsoportok elkészítették tématerületük **problématérképét** és 2030-ra vonatkoztatott **jövőképét**. Ezeket a bevont szakértők, horizontális koordinátorok és különböző szakemberek egy egész napos workshopon vitatták meg. A vitanap eredményeként megfogalmazásra kerültek az **akcióterületek**, melyek mentén a startégiának **cselekvési terveket** kell megfogalmaznia. A cselekvési tervek lényegében hidat képeznek a problématérkép és a jövőkép között, igyekeznek operatív módon, tervezhető és ellenőrizhető lépésekben támogatni a jelen kihívásaitól a jövőbeni eredményességhez vezető szakmai utat. (2. ábra)

2. ábra: A „RefHáló” stratégiaalkotás folyamata

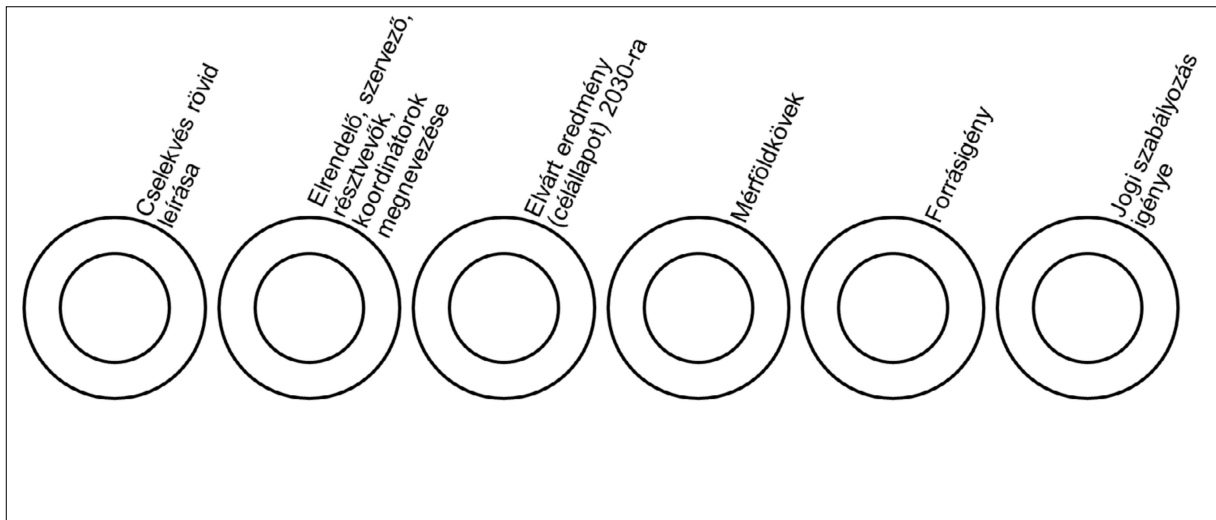
Szerkezet

A vitanap eredményeként azonosított **akcióterületek** a következők: (1) *Misszió*, (2) *Eredményes és méltányos köznevelés*, (3) *Regionális fenntartók, iskolaközpontok, szakmai munkaközösségek együttműködésének fokozása*, (4) *Szakképzés, többcélú intézmények fejlesztése, működtetése*, (5) *Tudásközpont és képzési hálózat* és (6) *Adataalapú döntéshozatal*. (3. ábra)

3. ábra: A „RefHáló” akcióterületei

A szakértők ezeken az akcióterületeken összesen 31 cselekvési tervet készítettek, melyeket egységes szerkezetben, összevethető módon fogalmaztak meg. Az akcióterületek leírása mindig a probléma meghatározásával kezdődik, majd a teljes akcióterület feladatainak rövid leírásával folytatódik. Ezt részletezik a sorszámozott cselekvési tervek, melyek egységes szerkezete a következő: *Cselekvés rövid leírása – Elrendelő, szervező, résztvevők, koordinátorok megnevezése – Elvárt eredmény (célállapot) 2030-ra – Mérföldkövek – Forrásigény – Jogi szabályozás igénye.* (4. ábra)

4. ábra „RefHáló” cselekvési tervek szerkezete

A fentiek szerint elkészített vitaanyagot 2025 szeptemberében a református köznevelési hálózaton belül széles körű társadalmi vitára bocsátottuk. Ennek eredményeit, felvetéseit alaposan elemezve, részben beépítettük a Zsinat elé terjesztett dokumentumba. Hálásan köszönjük minden hozzászóló lelkiismeretes, elkötelezett munkáját, felelősségvállalását a közös munkában! A Magyarországi Református Egyház Zsinata Zs. 31/2025. (11.19.) számú zsinati határozatával az előterjesztést egyhangúan elfogadta.

A munkaanyagban nem jelöltünk konkrét határidőket, tekintettel arra, hogy a bevezetés ütemezése és finanszírozása fenntartói kompetencia. Mindazonáltal az egyes cselekvési terveknél meghatároztuk azokat a mérföldköveket, melyek a forrás- és humánerő-kapacitás ismeretében az operatív fázisban a tervezés alapjául szolgálhatnak. A munka jelen fázisában a forrásigényben csak a főbb tételeket soroltuk fel. A stratégia véglegesítése és fenntartói elfogadása után évről évre szükséges lesz meghatározni, hogy milyen forrásból, mely cselekvési tervet tudja és akarja megvalósítani az egyházi oktatásirányítás. E munka irányítását, koordinálását javasolt egy, a Református Pedagógiai Intézet szervezeti keretein belül létrehozott koordinációs projektmenedzsment segítségével végrehajtani.

- ¹ Továbbiakban: ET
- ² Továbbiakban: MRE Zsinat
- ³ Továbbiakban: OSz
- ⁴ Továbbiakban: RPI
- ⁵ Református oktatási stratégia: a Magyarországi Református Egyház középtávú nevelési-oktatási terve (2008) Református Pedagógiai Intézet, Budapest; Zs.39./2018.11.22. „Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményrendszerfejlesztési stratégiája”; ZS.-19/2022.04.06. „Magyarországi Református Egyház 2022–2026 Oktatásfejlesztési Stratégiája”
- ⁶ Pompor Z. (szerk.): Alapvetés. Háttér tanulmányok a református iskolarendszer fejlesztéséhez. Református Tananyagfejlesztő Csoport, Budapest, 2017.
- ⁷ Egyházi Jövőkép Bizottság: Párbeszédben a jövővel. Vitaanyag a Magyarországi Református Egyház középtávú cselekvési tervéhez, 2014.

Bruckner László, a Magyarországi Református Egyház Oktatási Szolgálatának főigazgatója a Zsinat előtt ismerteti a 2026–2030-as oktatásfejlesztési stratégiát